

O'ZBEKISTONDA BIZNES MUHITINI YAXSHILASH VA INVESTITSION LOYIHALARDAN FOYDALANISH JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Xakkulova Ra'no

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14912994>

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekistonda biznes muhitini yaxshilash va investitsion loyihalardan foydalanish jarayonlarini takomillashtirish bo'yicha bir qancha muammolar va ularning mumkin bo'lgan yechimlari atroflicha ko'rib chiqiladi. Bundan tashqari, respublikamiz iqtisodiyotining turli sohalarida biznes muhitini yaxshilash va investitsion loyihalardan foydalanish mexanizmlari haqida batafsil bayon etilgan.

Аннотация: В данной статье подробно рассмотрен ряд проблем и возможные пути их решения по улучшению бизнес-среды в Узбекистане и совершенствованию процессов использования инвестиционных проектов. Кроме того, подробно описаны механизмы улучшения бизнес-среды и использования инвестиционных проектов в различных отраслях экономики нашей республики.

Annotation: In this state, a number of problems and possible solutions are discussed in detail in order to improve the business environment in Uzbekistan and the implementation of investment projects. In addition, detailed description of the mechanism for the improvement of the business environment and the use of investment projects in various foreign economic republics.

Kalit so'zlar: investitsiya, investitsiya muhiti, investitsiya jozibadorligi, erkin iqtisodiy zona.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность, свободная экономическая зона

Keywords: investment, investment climate, investment attractiveness, free economic zone.

Kirish:

So'nggi yillarda O'zbekistonda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirishni yengillashtirish va rag'batlantirish maqsadida sohaga oid qator tartibotlar tanqidiy qayta ko'rib chiqilib, eskirgan, zamon talabiga javob bermaydigan byurokratik to'siq va g'ovlar bekor qilindi. Ko'rilgan choralar natijasida respublikada ishbilarmonlik muhiti yaxshilandi, tadbirkorlik subyektlari va xususiy investorlar uchun keng imkoniyatlar yaratildi.

Ta'kidlash joizki, keyingi yillarda O'zbekiston Respublikasida ishbilarmonlik va investitsiya muhitini tubdan yaxshilash, biznes yuritish shartlarini baholashning jahon amaliyotida umume'tirof etilgan mezonlar tizimini joriy etish va tadbirkorlik faoliyatini ta'minlash bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirildi:

Shu asosda mamlakatning xalqaro reytingini yanada oshirish.

Tadbirkorlik subyektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish, kredit berish, xo'jalik nizolarini ko'rib chiqish, tadbirkorlikni tugatish tartib-taomillari sezilarli darajada soddalashtirildi va xarajatlari arzonlashtirildi.

Mulkni ro'yxatga olish,

Yer uchastkalarini ajratish,

Qurilishga ruxsatnomalar berish,

Elektr tarmoqlariga ulashda "bir darcha" tamoyilini keng joriy etish bo'yicha faol ishlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning 2020 yil 29 dekabrda Oliy Majlisga murojaatnomasida "iqtisodiy o'sishga, avvalo, raqobatdosh sanoat zanjirlarini yaratish hamda bunday loyihalarga investitsiyalarni ko'paytirish orqali erishiladi" deb ta'kidlab o'tgan edi. Bajarilganidan ko'rinib turibdiki, O'zbekiston yuqori salohiyatga ega, zarur shartsharoitlar (katta ichki bozor, boy tabiiy resurslar, ko'p tarmoqli infratuzilma va umuman iqtisodiyot), shuningdek, siyosiy va iqtisodiy barqarorlik bilan ta'minlangan. Biroq mavjud bo'lgan bu boy tabiiy, insoniy va siyosiy-iqtisodiy salohiyatni ro'yobga chiqarish uchun, shuningdek, tegishli zamonaviy investitsiya muhitini shakllantirish hamda butun dunyo sarmoyadorlarini chinakamiga jalb etuvchi islohotlarni davom ettirishga kuchli davlat irodasi ham zarur. Xorijiy investitsiyalarni respublika iqtisodiyotiga jalb etish uchun zaruriy shart-sharoitlar yaratilishi muhimdir, u, qachonki, qaysi

mamlakatda iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy va huquqiy shart-sharoitlar mavjud (ijobiy) bo'lsagina o'sha davlat iqtisodiyotiga qo'yilishi mumkin. Davlat qarzining past darajasi va sezilarli oltin-valyuta zaxiralari tufayli yetarlicha kuchli makroiqtisodiy barqarorlikni saqlab qolgan holda yiliga 8%.

Ilmiy adabiyotlarda investitsion muhit terminiga juda ko'p tushunchalar berilgan. Jumladan, Glagoleva va Beloguralarning fikricha, "mamlakat yoki mintaqaning investitsion muhiti moliyaviy qo'yilmalar jozibadorligi ma'lum darajasini belgilovchi siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy hamda davlatni huquqiy sharoitlari tavsifini birgalikda umumlashtirilganidir". Investitsion muhit to'g'risidagi ilmiy qarashlarni umumlashtirgan xolda, bu tushunchani ma'lum investitsion jarayonlarni amalga oshishi va rivojlanishini belgilaydigan turli omillar yig'indisi sifatida ifodalanganligini ko'rish mumkin. Dunyoda ham xalqaro, ham milliy huquqiy miqyosda yuzaga keladigan investitsiya huquqiy munosabatlari kundan-kunga mazmunli bo'lib bormoqda. Aniqlanishicha, milliy investitsiya huquqi xalqaro investitsiya huquqining asosiy qoidalari asosida rivojlanmoqda, chunki investitsiyalar dastlab huquqiy kategoriya va vosita bo'lib, nafaqat milliy investorlarni davlat bilan, balki xorijiy investorlarni ham istiqbolli ob'ektlar bilan bog'laydi. boshqa davlatdagi iqtisodiy faoliyat. O'tgan yillar davomida hali ham davlat sektoriga kiruvchi mavjud aktivlarni xususiylashtirish va davlat tasarrufidan chiqarish jarayonlari jadallashtirildi. Shunday qilib, birgina 2017-yilning o'zida 540 ta korxona xususiylashtirildi. 2018-yil fevral oyida hukumat tijorat korxonalarida davlat ishtirokini qisqartirish to'g'risidagi qonunni qabul qildi. 2018-yil oktabr oyida "O'zbekneftgaz" ochiq auksionga qo'yib, 156 ta asosiy bo'lmagan aktivlarini sotishni boshladi. Xususiylashtirish asosan metallurgiya va tog'-kon sanoati, neft-gaz sektori, kimyo va boshqa sohalarga ta'sir qiladi. Mintaqa iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investitsiyalar har bir aniq loyihaning maqsadlari, uni amalga oshirish muddati va unga jalb qilingan resurslar bilan cheklangan sharoitlarda foydali bo'lishi kerak. Samaradorligi oldindan tasdiqlangan, o'zini oqlash muddati qisqa va amalga oshirish shartlari qo'shimcha xavfga ega bo'lmagan loyihalarga sarmoya kiritish maqsadga muvofiqdir. Shuning uchun investitsiyalar, birinchi navbatda, aniq ichki va tashqi bozorlarga yo'naltirilgan, kapitalni ko'p talab qilmaydigan yoki strategik ahamiyatga ega bo'lgan yangi ishlab chiqarishlarni yaratishga yoki an'anaviy sanoat bazasini rekonstruksiya qilish va modernizatsiya qilishga yo'naltirilishi kerak. Umidsiz zarar ko'rayotgan korxonalarni moliyalashtirish va qo'llab-quvvatlashdan voz kechish, shu bilan birga import qilinadigan tovarlar yoki resurslar bilan solishtirganda mahsuloti raqobatbardosh bo'ladigan yangi ishlab chiqarishlarni tashkil etishdan voz kechish kerak. Mintaqaviy iqtisodiyotda investitsion oqimlar muayyan tarkibiy cheklovlariga ega. Har bir tarkibiy nisbat rivojlanishning ayrim chegaralangan darajalarini yoki hozirgi holatini belgilashi kerak. Limit qiymatlari dasturning ma'lum bir bosqichini amalga oshirishning taktik shartlariga va ushbu muammolarni hal qilishda davlat aralashuvi imkoniyatiga qarab muvozanatli tarzda o'rnatilishi kerak, chunki bunday nisbatlar ataylab o'zgartirilishi mumkin. Xulosa o'rnida, investitsiya salohiyati va investitsiya muhitidagi o'zgarishlar tahlili asosida shunday xulosaga kelish mumkinki, 2016-yilning kuzida boshlangan amalga oshirilayotgan keng ko'lamli o'zgarishlarni hisobga olgan holda, investitsiyalarni rivojlantirishning iqtisodiy va siyosiy istiqbollari. O'zbekiston ijobiy ko'rinishga ega, bu esa, shubhasiz, mamlakatga xorijiy sarmoyalarni faol jalb etishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Мирзиёев Ш.М. Указ Президента Республики Узбекистан от 7 февраля 2017 года № УП-4947 «О стратегии действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан». // «Народное слово» от 8 февраля 2017 г.
2. MY Tirkashev, «THE ROLE OF SMALL SCALE BUSINESS IN THE DEVELOPMENT OF MARKET ECONOMY», МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА Учредители: Общество с ограниченной ответственностью "Моя профессиональная карьера", 34, 2022, 97-102 с
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 20.11.2019 yildagi PQ-4525-son Mamlakatda biznes muhitini yanada yaxshilash va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida qarori,